

Стратегія приватизації в Чехії

Панченко Н.Г., Українська державна академія залізничного транспорту, м. Харків

Якщо не вдається проводити швидку приватизацію за допомогою продаж, то яку стратегію вибрати? Декілька приватних фірм у морі державних підприємств недостатньо для заміни державної економіки. Як створити "критичну масу" приватних компаній?

Масштаб і складність приватизації застерігають від простих рішень. Разом з тим в основі найбільш сміливої приватизаційної стратегії лежить саме проста ідея. Заповнений інструкціями та виключеннями, споріднений іншим приватизаційним програмам, початковий приватизаційний план у Чехії був би приречений на провал. Однак чехи змогли взяти на озброєння широкий підхід і можуть цілком претендувати на унікальний економічний і політичний успіх, що само по собі є рідкісною комбінацією.

Згідно чеському плану, кожний дорослий громадянин міг купити приватизаційні ваучери за номінальною ціною. Потім ці ваучери можна було перетворити в акції підприємств, що приватизуються, на гігантському центральному аукціоні, де сотні компаній одночасно були виставлені на продаж. Дві хвили приватизації призвели до того, що більшість державних компаній було приватизовано. Кожний міг взяти участь в аукціоні або обміняти ваучери на акції в інвестиційному фонді, який використав цей "ваучерний капітал" для придбання акцій компаній, виставлених на аукціон.

Дивний і унікальний випадок, але інсайтери не отримали ніяких пільг у чеській приватизації. Крім того, ні одна компанія не була звільнена від приватизації, хоч підприємствам було дано час визначитися.